

SPRÁVA Z KONFERENCIE SOCIÁLNE KONFLIKTY – ZÁPAD A JEHO ALTERNATÍVY

V dňoch 18. – 19. 11. 2015 sa v Prešove konala jedna z častí 15. ročníka konferencie *Filosofie a sociální vědy* s názvom *Sociální konflikty – Západ a jeho alternativy*, ktorú zorganizovali *Centrum globálních studií a Oddělení morální a politické filosofie Filosofického ústavu AV ČR v Prahe, Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové, Inštitút filozofie Prešovskej univerzity v Prešove, Ústav politických vied SAV v Bratislave a Futurologická spoločnosť Slovenska*. Program prešovskej časti bol rozdelený na dva rokovacie dni, v priebehu ktorých sa uskutočnili tri plenárne prednášky, tri panelové diskusie a rokovania v štyroch sekciách: (1) *Konceptualizácia sociálnych konfliktov*, (2) *Sociálne konflikty a marginalizovaní*, (3) *Sociálne konflikty medzi Východom a Západom*, (4) *Vojna, mier a globálna spravodlivosť*.

Rokovanie otvoril Lubomír Belás, ktorý pozdravil všetkých prítomných. Podujatie začalo plenárnou prednáškou Jerryho Harrisa (Global Studies Association of North America, Chicago) s názvom *China: State Power, the Market and Transnational Capitalism (Čína: Štátna moc, trh a transnacionálny kapitalizmus)*. Prednášajúci uviedol, že Čína ako štát je súborom najrôznejších spoločenských, ekonomických, politických a environmentálnych pomerov, ktoré podliehajú dynamickým zmenám, pričom je veľmi náročné pokúsiť sa o dôveryhodné a komplexné hodnotenie tejto krajiny. Zároveň poukázal na začlenenie čínskej ekonomiky do globálneho trhu. Uviedol, že už iba 1% čínskych robotníkov pracuje v štátnych podnikoch. Zdôraznil však slabý vplyv tohto štátu v rámci viacerých globálnych inštitúcií a organizácií, ktoré majú svoje hlavné centrá v euroamerickom priestore (napríklad v MMF), i keď sa stáva krajinou s infraštruktúrnymi investíciami v rozmanitých častiach sveta v stovkách miliárd dolárov.

V prvom bloku predniesol svoj príspevok *Kantova praktická filozofia v kontexte súčasnosti* Lubomír Belás. Analyzoval aktuálny stav spoločnosti na Slovensku, pričom sa zameril na jej politický a sociálny aspekt. Zároveň interpretoval Kantove myšlienky z oblasti praktickej filozofie s cieľom spájania ľudí. Družnosť má byť najvyšším cieľom ľudského určenia. Ďalej vystúpil Radoslav Štědroň s textom *Myslím, že spravodlnost je vyšší*, v ktorom jasne prehlásil, že kapitalizmus je nekompatibilný s demokraciou. Zdôrazňoval významnú úlohu filozofov pri kritike súčasného stavu spoločnosti a predstavil svoju snahu o koncipovanie novej demokratickej ústavy Českej republiky. Tá by mala pozostávať zo štyroch hláv: I. Mier, II. Občan, III. Štát, IV. Pilieri štátu.

Nasledovala druhá plenárna prednáška. Jej autorom bol Břetislav Horyna a niesla názov *Globalizace rozdílů. Poznámky ke kontextu kritické teorie společnosti*. B. Horyna poukázal na dôležitosť investigatívnych novinárov pri usmerňovaní spoločnosti, ktorú reflektoval na pozadí teórie rizikovej spoločnosti Ulricha Becka. Ústredná myšlienka spočívala v téze, že spoločenská produkcia bohatstva je systematicky sprevádzaná vytváraním rizík. Svet je vlastníctvom úzkej skupiny ľudí a v spoločenských konfliktoch zvíťazia tí s lepšími predpokladmi na víťazstvo.

V druhej sekcii predstavil výsledky svojich skúmaní ako prvý Joseph Grim Feinberg so staťou *Nemožnost národnosti*. V kontexte rusínskych obcí na Slovensku skúmal problém kultúrnej produkcie v intenciách myšlienok Karla Marxa. Následne prezentoval svoj referát *Hľadanie hodnotových korelátov ľavicových názorov a preferencií* Martin Král, vychádzajúci

z prieskumov *World Value Survey* a *European Social Survey 2012 – 2014*. Artikuloval v ňom hodnoty preferované ľavičiarimi v danom období. Rokovanie sekcie uzatvoril Peter Takáč s prednáškou *Mimo princípu diskurzu*.

Ako posledná časť prvého rokovacieho dňa bola naplánovaná panelová diskusia *Problém terorizmu a konflikt civilizácií*. Na nosné otázky tejto témy odpovedali Vasil Gluchman a Lukáš Svaňa. Počas diskusie jednoznačne zaznelo, že terorizmus je neprijateľný, a poukázalo sa na nevhodnosť a nesprávnosť stotožňovania terorizmu s islamom. B. Horyna dodal, že islamský štát nie je štátom, ale príslušníci tohto radikálneho hnutia označujú svoje hnutie ako *Daish*, čo označuje územie, na ktorom sa koná dobro. Spríjemnením dňa a priestorom na výmenu osobných názorov a kontaktov bola recepcia v priestoroch zeleného salónika Prešovskej univerzity.

Druhý rokovací deň moderoval Ladislav Hohoš, ktorý uviedol Erika Leška s plenárnou prednáškou *Ex oriente lux(us): alternatívne modernity ako romantický orientalizmus*. Rečník uviedol, že Marxa vníma ako mysliteľa, ktorého myšlienky môžu byť základom dekonštrukcie globálneho kapitalizmu, ako i poskytnúť alternatívy. Zároveň poukázal na snahu o vzostup krajín Blízkeho Východu, ktoré identifikujeme na základe prevládajúceho islamského vierovyznania.

Rokovanie sekcie *Sociálne konflikty medzi Východom a Západom* otvoril Anton Fogaš príspevkom *Kde sa stala chyba? Má Západ alternatívy na usporiadanie pomerov na Blízkom Východe a v severnej Afrike?* Autor poukázal na relatívny pokoj a umiernenosť v prostredí sýrskeho obyvateľstva a pokúsil sa podať reflexiu súčasných problémov na území Blízkeho Východu. Matej Smorada predniesol príspevok na tému *Sociálne konflikty podľa H. Arendtovej: K súčasnej azylovej politike EÚ*.

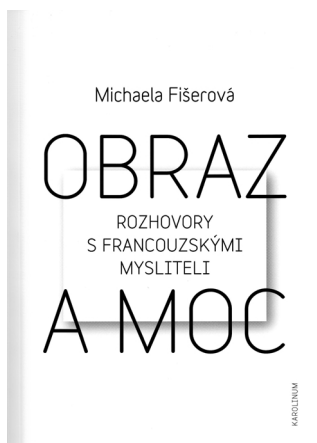
Nasledovala panelová diskusia *Okcident versus Orient*. Svoje myšlienky v rámci nej prezentovali Ladislav Hohoš a Lubomír Dunaj. Išlo o interpretáciu knihy Iana Morrisa *Why the West Rules for Now*. Zámerom Morrisa bolo odhaliť, či historické modely môžu vypovedať o budúcnosti, ako je uvedené v podtitule knihy. Účastníci panelu sa snažili poukázať na problematickosť eurocentrizmu z hľadiska sociálnych konfliktov súčasnosti.

V rámci poslednej časti sme pokračovali hosťovskou prednáškou Josefa Veleka *Tolerancia v teórii globálnej spravodlivosti a globálnom konštitucionalizme*, doplnenú o komentár-recenziu Františka Škrvrndu. Rokovací deň ukončila panelová diskusia *Od rozporov globálneho kapitalizmu k alternatívam* k rovnomennej knihe, na ktorej sa podieľali Ladislav Hohoš, Marek Hrubec a Martin Solík.

Rokovacími jazykmi konferencie boli slovenčina, čeština a angličtina. Organizátorom patrí úprimná vďaka za bezproblémový priebeh, participantom za vysokú odbornú úroveň a publiku za podnetnú diskusiu. Pevne veríme, že získané teoretické poznatky nájdu svoje uplatnenie v každodennom živote spoločnosti. Už teraz sa tešíme na 16. ročník konferencie *Filosofie a sociální vědy*, ktorá sa bude konať v Prahe a v Bratislave.

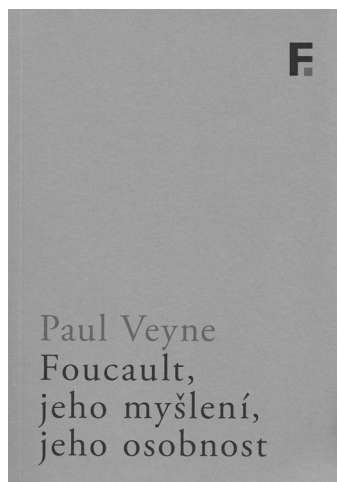
Matej Smorada

Matej Smorada
Katedra filozofie FF UKF v Nitre
Hodžova 1
949 74 Nitra
Slovenská republika
e-mail: matej.smorada@gmail.com

Michaela Fišerová: *Obraz a moc. Rozhovory s francouzskými mysliteli.* Praha: Karolinum 2015, 188 s.

Kniha *Obraz a moc* tvoří dvě doplňující se části: přehledová autorská studie a původní rozhovory s francouzskými mysliteli. První část knihy uvádí do problematiky komplexních vztahů obrazu a moci ve francouzském myšlení na přelomu 20. a 21. století. Jejím záměrem je zdůvodnit interdisciplinární průzkum a uvést do vzájemných souvislostí vlivné vědecké polemiky a názory na vztah obrazu a moci, jak je autorka pozoruje v současném filosofickém a sociálním výzkumu ve Francii. Druhá část knihy přináší 7 unikátních rozhovorů autorky s vybranými osobnostmi současné francouzské filosofie (Georges Didi-Huberman, Marie-José Mondzainová, Jacques Ranciere, Pierre Lévy), sociologie (Michel Maffesoli), antropologie (Marc Augé) a historie médií (Monique Sicardová). Pro lepší orientaci v dané problematice jsou rozhovory uvedeny informačními perexy dotazovaných myslitelů. Takto koncipovaná odborná reflexe je neobvyklou příležitostí pro osobní seznámení se s názory vybraných představitelů francouzské teorie obrazu. Propojuje různé současné odborné perspektivy v pluralitním dialogu, aby tak z různých stran refleктоvala aktuální sdílení viditelného jako politiku vizualizace neviditelného.

Paul Veyne: *Foucault, jeho myšlení, jeho osobnost.* Praha: Filosofia 2015, 207 s.

Autor knihy, francouzský historik antiky, je znám českými vydáními svých knih, mezi nimiž titul *Jak se píšou dějiny* obsahoval část věnovanou právě Michelu Foucaultovi. V této nové knize se Paul Veyne k Michelu Foucaultovi vrací, aby ho představil jako originálního skeptického myslitele, jenž nepřestává zkoumat hry pravdy vlastní každé historické epoše. Veynova kniha je rovněž svědectvím o blízkém přátelství, které ho k Foucaultovi, tomuto samuraji s ostrým mečem, poutalo, a v neposlední řadě představuje vlastní Veynovu filosofii.

Na vydanie tohto čísla časopisu *Filozofia* finančne prispel PRVOUK P18 „Fenomenologie a sémiotika“, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze.